# Dispečer/dispečerka lomové těžby (kód: 21-063-M)

**Autorizující orgán:** Ministerstvo průmyslu a obchodu
**Skupina oborů:** Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství (kód: 21)
**Týká se povolání:** Báňský technik
**Kvalifikační úroveň NSK - EQF:** 4

## Odborná způsobilost

| Název | Úroveň |
|---|---|
| Koordinace činností jednotlivých výrobních a technických provozů při lomové těžbě užitkových nerostů | 4 |
| Samostatné dispečerské řízení a operativní zajišťování výroby na jednotlivých pracovištích | 4 |
| Zajišťování provedení a dodržování stanovených opatření v případech ohrožení bezpečnosti práce, při vzniku mimořádných událostí či havárií | 4 |
| Sledování a kontrola průběhu výroby a dopravy | 4 |
| Vedení provozní a technické dokumentace | 4 |

## Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022 do: 29.01.2024

## Kritéria a způsoby hodnocení

### Koordinace činností jednotlivých výrobních a technických provozů při lomové těžbě užitkových nerostů

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat způsoby procesů lomové těžby, úpravy, odbytu těžené suroviny a koordinaci činností mezi těmito procesy pro zajištění plynulého provozu od těžby po odbyt | Ústní ověření |
| b) Prokázat znalost ustanovení právních a interních předpisů přímo souvisejících s těžbou, dopravou a odbytem v organizaci provádějící hornickou činnost nebo činnosti prováděné hornickým způsobem v rozsahu potřeb dispečerského řízení | Ústní ověření |

**Je třeba splnit obě kritéria.**

### Samostatné dispečerské řízení a operativní zajišťování výroby na jednotlivých pracovištích

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Uvést druhy sledovaných činností a operací prostřednictvím panelů, obrazovek a počítačů na dispečinku a vysvětlit jejich účel a funkci | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Popsat využití získaných informací z prostředků uvedených v kritérii a) | Ústní ověření |
| c) Prokázat komunikační dovednosti při simulované provozní situaci a určit postup jejího řešení v těchto variantách:<br>a) nepříznivé klimatické podmínky<br>b) zvýšený odbyt<br>c) snížený odbyt<br>d) porucha strojního zařízení | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Zajišťování provedení a dodržování stanovených opatření v případech ohrožení bezpečnosti práce, při vzniku mimořádných událostí či havárií

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Vyjmenovat druhy mimořádných událostí a havárií v lomech | Ústní ověření |
| b) Popsat činnost dispečera při mimořádné události dle havarijního plánu a organizování likvidace mimořádné události podle pokynů inspekční služby nebo vedoucího likvidace havárie | Ústní ověření |
| c) Předvést činnost dispečera při řešení vybrané simulované mimořádné události na vybraném pracovišti | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Sledování a kontrola průběhu výroby a dopravy

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Předvést způsob dispečerského sledování procesu výroby a dopravy při využití počítačového připojení na proces výroby | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Popsat způsob získávání informací o kvalitativních parametrech těženého produktu | Ústní ověření |
| c) Popsat způsob řízení kvality těžené suroviny v lomech (zrnitost, granulometrie, obsah nežádoucích příměsí) na základě požadavků odběratelů na množství a kvalitu produktu | Ústní ověření |
| d) Popsat způsob předávání získaných informací o výrobě a dopravě | Ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Vedení provozní a technické dokumentace

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Vyjmenovat jednotlivé druhy dokumentace vedené na dispečinku | Ústní ověření |
| b) Předvést způsob provedení záznamu do vybrané dokumentace | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit obě kritéria.**

## Organizační a metodické pokyny

### Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO).
Zdravotní způsobilost je vyžadována. Odkaz v NSP: http://katalog.nsp.cz/zdravotniPodminky.aspx?kod_sm1=27&id_jp=102787. Dále musí uchazeč splňovat požadavky na zdravotní způsobilost předepsané vyhláškou č. 26/1989 Sb.

### Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

### Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

## Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru hornictví nebo strojírenství a alespoň 5 let odborné praxe v řídicích činnostech v oblasti hornictví.
b) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na hornictví nebo strojírenství a alespoň 5 let odborné praxe v řídicích činnostech v oblasti hornictví.

- Autorizovaná osoba musí být držitelem oprávnění k hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem podle věty první § 5 odst. 2 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů.

Další požadavky:
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz.

## Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- technická, provozní a výkresová dokumentace - včetně havarijního plánu
- standardně vybavené školicí pracoviště s možností počítačového připojení na sledování provozu.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

## Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 60 až 80 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

### Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 2 až 6 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

## Autoři standardu

### Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro těžbu a úpravu nerostných surovin, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
SD, a. s.